

Abstrakt rigorózní práce

Mgr. Luboš Kolářek, Ph. D.

Práce je specifickou aproximací evropského autora k myšlení Západu s Východem, na základě jím vybraných myslitelů na obou stranách. Předkládá zrcadlení ontologických, gnozeologických, etických a psychologických, sociologických a jiných otázek a odpovědí na problém, vyznačený už samotným názvem. Jde o kaleidoskopické myšlení, které se multiplikací obsahů v reflexích těch druhých a těch druhých ve třetích myslitelích prolíná a rozevívá do obrovské šíře poukazů. V práci je obsažena intencionalita v patřičné síti souvislostí, která nám představuje Západ jako myšlení explikátních významů a Východ jako myšlení implikátních významů. Jde o to předestřít před čtenáře nikoli jen hotová tvrzení, ale čtenář je vyzván otázkami ke spolupráci v odkrývání neskrytosti, tj. alethei. Jde o hermeneutickou metodu, která vychází od hotových odpovědí a teprve pak se dostává k otázkám, jež jsou současně pozadím, z něhož odpověď vznikla. Je to speciální dialogická metoda, která nechce vedle sebe klást hotové soudy, nýbrž požaduje, aby čtenář prošel touto výzvou jako spoluřešitel otázky, která má přijít k rozdílu mezi Západem a Východem, protože si autor uvědomuje, že to, na co si přijde čtenář sám, je opravdu podstatné, ve srovnávání s podsouvajícími tendencemi současné ideologické filosofie, která se dnes v politologickém rámci objevuje nejčastěji. Ve skutečnosti není ani jiná cesta možná, protože to identické je vždy mezi těmi nejvyššími lidskými idejemi (Západu a Východu) na obou stranách, ale cesty k nim jsou vedeny jinými noezemi, jež jsou dány, jinými počátky, které se vždy rodí poprvé a naposled, a tak vytvářejí kontinuitu myšlení a pociťování, na níž se zakládá uvlastnění k vlasti, k místu výskytu, k jáství, ke kultuře, vzdělanosti, k náboženství a k duchovnímu životu vůbec. Proto jsou tu srovnávány ideje jógy s evropskou duchovností, s jungovskou individuací, s myšlením Maxe Schelera a to vše je dokládáno adekvacemi a podobnostmi v Mahabharátě a v Bhavagadgítě. Nejsou opomenuti staří Řekové, je dotazován problém orfismu a sansárového koloběhu životů. Zvláštní akcent nachází autor ve vztahu k J. A. Komenskému, u něhož pansofia hrála naprosto základní roli pro všechny jednotlivce na planetě v tehdejší pojetí světa. To vše doplňují postřehy z psychologie, ze sociologie, z umění. Zvláštní fokus se týká pojetí totožnosti mezi pravdou a bytím ve východních a v západních naukách, především Heideggerově a Patočkově filosofii a posléze i v tézích E. Lévinase, v nichž se přibližuje až do tekuté přítomnosti dneška.

Práce, v dané podobě inovativní minimálně v evropském kontextu, je filozofickým a nezbytně též (dějinným) historicko-filozofickým srovnávacím souborem vzájemně korespondujících akcentů dané problematiky zasahující období v rozmezí let od 8. století před naším letopočtem (př. Kr.) do současnosti, s ohledem k "osové době" kulturního "zázraku" obdobně prosperujících kultur a filozofií v relativně odříznutých zeměpisných krajinách Východu a Západu. Podobněji se pak zabývá některými významnými i zcela zásadními filozofy a duchovními učiteli, souvisejícími učenci i umělci nejrůznějších oborů, ale též osobnostmi obecně méně známými, a to na bázi rámcových vstupů do co největších hloubek uvažování těchto myslitelů, to celé v relativně intuitivně pojatém sepění, neboť rozsah doktorské práce ani podrobnější kontinuální výklad u tak široké problematiky neumožňuje. V závěru autor akcentuje, filozoficky rozebírá nejpalcivější problematiky soudobé společnosti. Práce má primárně ukazovat Cestu, nikoliv vést, leč to už je na rozhodnutí čtenáře/badatele, jak k danému textu přistoupí. Na konci je totiž vždy "nějaké" Osvícení.